

УДК 331.5

Куредя Н.М.¹, Ятченко К.Ю.²¹ доц. Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради² студент Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОРИСТАННЯ КАДРОВОГО РЕСУРСУ ГРОМАДЯН З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В УКРАЇНІ

Особливої актуальності набирає ця тема в сучасних умовах воєнного в Україні, під час якого склалася проблема кадрового забезпечення діяльності підприємств та організацій через міграцію та часткову фізичну втрату спеціалістів, постійно зростає кількість осіб з інвалідністю, насамперед осіб зі складними порушеннями функціонування (множинними ампутаціями кінцівок, спинальними травмами, черепно-мозковими травмами). І у подальшому в умовах війни кількість людей з різними ступенями обмежень за станом здоров'я лише зростатиме. Так, лише за перші два роки війни кількість людей з інвалідністю в Україні збільшилась на 300 тис. осіб і станом на 2023 рік склала 3 млн. осіб.[1] Попит на спеціалістів різних професій динамічно змінюється під час війни в Україні. І у зв'язку з цим державою створюються необхідні умови залучення та ефективного використання кадрового ресурсу громадян з обмеженими можливостями. На зарахування на безоплатне навчання за рахунок держави (бюджетні місця) мають пільги особи з інвалідністю. Держава пропонує допомогу з оплатою навчання на комерційних умовах через систему ваучерів - це можливість отримати освіту за тим фахом, на який є підвищений попит від працедавців. [2] Використати таку можливість отримати освіту можуть громадяни України, які мають інвалідність; ті, хто отримав поранення внаслідок військової агресії або був звільнений із полону, ті, хто під час воєнного стану дістав контузії, каліцтва або захворів, перебуваючи в зоні бойових дій чи під обстрілами. Від Державної служби зайнятості можна отримати ваучер на навчання в розмірі до 30 280 грн. Ваучер можна використати для навчання (денну, заочну чи дистанційну громадянин обирає самостійно) у сферах ІТ-технологій, будівництва, транспорту, освіти, медицини, сільського господарства, соціального обслуговування тощо. Станом на оновлення Переліку професій, спеціальностей, для навчання за якими може бути виданий ваучер включають наступні доповнення: оператор з пошуку вибухонебезпечних предметів – демінера, початкова освіта, інформаційна безпека та вимірювальні технології – для захисту даних, громадське здоров'я, агроінженерія, богослов'я. [3]

До Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» для підприємств, установ, організацій, у тому числі підприємств, організацій громадських об'єднань осіб з інвалідністю, фізичних осіб, які використовують найману працю, установлюється норматив робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю.

Таблиця 1 – Правила працевлаштування осіб з інвалідністю в Україні

Зміст нормативні вимог	Правила до 2025 року включно [4]	Зміни з 2026 року [5]
Норматив робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю	Одне робоче місце – якщо у роботодавця працює від 8 до 25 осіб; 4% середньооблікової кількості штатних працівників – якщо кількість працівників перевищує 25 осіб (тобто 26 і більше)	Роботодавець матиме вибір: 1-й варіант: працевлаштовувати людей з інвалідністю. Від 8 до 25 працівників на підприємстві за квартал – одне робоче місце для особи з інвалідністю; понад 25 працівників за квартал – 4% середньооблікової чисельності штатних працівників за квартал; пільговий розрахунок квоти (1 працівник з інвалідністю 1 групи зараховується як двоє). Для закладів охорони здоров'я, реабілітаційних центрів, організацій, що займаються навчанням чи доглядом за особами з інвалідністю – 2%. 2-й варіант: сплачувати зменшений внесок до спецфонду, з якого фінансуватимуться програми підтримки працевлаштування.
Перевірка нормативу працевлаштування осіб з інвалідністю	Щорічно	Щоквартально, але сам факт працевлаштування має доповнюватись забезпеченням мінімальним рівнем зарплати осіб з інвалідністю
Для зарахування працівника з інвалідністю до нормативу його зарплата має бути	Норма відсутня	Вище мінімальної

Невиконання нормативу із працевлаштування осіб з інвалідністю	Штраф	Цільовий внесок на підтримку працевлаштування осіб з інвалідністю (40% середньомісячної заробітної плати - винагороди у відповідному календарному кварталі, розрахованої на одного працівника х кількість місяців у кварталі). За несплату (неперерахування) або несвоєчасну сплату (несвоєчасне перерахування) внеску – штраф у розмірі 7% від несвоєчасно сплаченого внеску; за донарахування Пенсійним фондом або платником несвоєчасно нарахованого внеску – штраф у розмірі 10% за кожен звітний період, якщо внесок донараховано після перевірки (але не більше 50% від загальної суми)
---	-------	---

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3846340-v-ukraini-za-dva-roki-vijni-kilkist-ludej-z-invalidnistu-zbilsilasa-na-300-tisac.html>
2. Перелік професій, спеціальностей, для навчання за якими може бути виданий ваучер. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1118-25#Text>
3. Перелік професій, спеціальностей, для навчання за якими може бути виданий ваучер. URL: <https://profprensa.com/news/novi-profesiyi-dlia-navchannia-za-iakimi-mozhe-buti-vidanii-vaucher>
4. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
5. Закон України від 15.01.2025 №4219-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права осіб з інвалідністю на працю» URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T254219>